

5259
1ste Onsdag i Faste 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

6 ms, 4. marts 1846, fasc 65

1ste Onsdag i Faste 1846

Korsfæstede, igien Opstandne Frelser! Vorherre *Jesus Christus!* Du, som har lovet at aabenbare Dig for alle dem, som holde fast paa dit Ord, aabenbar Dig ogsaa for os, som du er, baade Guds og Menneskens Søn, saa vi see Faderen i Dig og ære Dig, som vi ære Ham, og see det ny Menneske i Dig, som vi kan og skal opvoxe til, i Dit Navn, af din Naade, ved Din Aand, saa vi stedse bedre, barnligere og gladere kan bede Din Bøn til alle Guders Gud, sigende af Hjertet: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Jesus Christus er afmalet for eders Øine, som om han var korsfæstet iblandt eder, skriver Apostelen Paulus til Galaterne, og vel tør vi ikke sige, at det er skedt nogen andre steder i den Grad, som hos dem, der hørde den Apostoliske Prædiken af de glødende Tunger, men dog har Herren ved de fire Evangelier sørget for, at hans Lidelses-Historie til alle Tider, og allevegne, hvor Han finder troe Tjenere, kan afmale ham for Menighedens Øine langt mere lyslevende end vi kan fremstille Nogen af vore egne Forfædre eller Nogen af vort eget Folks Helte eller Høvdinge fra fordum Tid.

Og neppe er der heller noget Sted paa Jorden, hvor Jesus Christus efter Lidelses-Historien er afmalet troere, grangiveligere og kiærligere end her, som vi blandt andet kan see paa *Kingos Psalmer*,

der med dybe Vemods-Toner følge Frelseren, Skridt for Skridt fra den sidste Lovsang, over Kedrons Bæk til Gethsemane, til Annas og Caiphas, til Pilatus og Herodes og endelig til Korset. Dersom vi da nu tav og lod Ham glemmes da maatte Stenene raabe og anklage os, thi jo mere Lyset oprinder over Skriften, des klarere maae vi see, at den er især givet og giemt til os, for at vi i de sidste Tider ved Hjelp af den kan gienføde den *Apostoliske Prædiken*, som vi see, bestandig dreiede sig om *Herren*, Hans mageløse Levnetsløb i Ord og Gierning, Hans Lidelse, Død og Opstandelse for os. Derom skal vi da kappes med Ordets Tjenere baade hos vore Fædre og allevegne, at afmale Jesus Christus med saa levende Farver, som om han var korsfæstet midt iblandt os, og kun forsaavidt skal vi afvige fra dem, som vi af Skriften kan see, de afveg fra *Apostlerne*, thi til at være Apostlernes Efterfølgere, ligesom de var Herrens, dertil er vi alle kaldte, og nu kan vi see, at for at svare til det store Navn maae vi ikke blot følge Apostlernes Ord men ogsaa følge deres Aand, ikke blot sige det Samme om Herren som de, men, saavidt mueligt sige det paa samme Maade, med samme Jævnhed, og Ydmyghed, men ogsaa med samme Frimodighed og dybe Rolighed, med Hans Fred, som os er givet, og med den Glæde, som slukker alle Sorger.

1ste Onsdag i Faste 1846

Ligesaalidt derfor, som Apostlerne, naar de talde om Herrens Lidelse og Død, stræbde enten at vække Medlidenhed med ham eller at ophidse Tilhørerne mod hans Bødler, ligesaalidt skal vi stræbe efter noget Saadant, og vi maae saameget mere vogte os derfor, som den Medlidenhed vi nu kunde vække med ham, som leed uskyldig engang for attehundrede Aar siden, vilde igrunden være ligesaa uægte, som de Taarer man paa Skuepladsen fremlokker med rørende Skildringer af den lidende Uskyldighed, endnu mere uægte end deres Taarer, til hvem Herren vendte sig paa Veien til Korset og sagde: I Jerusalems Døttre! græder ikke over mig.

Talde derfor allerede Apostlerne rolig om Herrens Lidelse og Død, skjøndt Sværdet var gaaet igiennem deres Sjæl ved at see derpaa, beklagede de kun hans rasende Forføl-

gere og undskyldte dem, saavidt mueligt, med deres Blindhed, medens de altid henvendte Tilhørernes Tanker paa den Sagtmodighed og Stilhed, hvormed Herren bar sit Kors, og var som Lammet, der gaaer taus til Slagterbænken, paa den inderlige Kiærlighed baade til Venner og Fiender, som ledsagede ham ved hvert Skridt, den Kiærlighed, hvormed han ikke blot trøstede sin Moder og den bodfærdige Røver, men hvormed han undskyldte sine sovende Disipler, bad for sine arrige Fiender og beklagede ham, der forraadte Menneskens Søn med et Kys, ja, henvendte Apostlerne fremfor Alt deres Tilhøreres Opmærksomhed derpaa, at Herren leed og døde for os, udgiød sit

1ste Onsdag i Faste 1846

Blod for os til Syndernes Forladelse, saa det var ham selv, der frivillig satte Livet til, var den evige Kiærligheds og Viisdoms besluttede Raad til Synderes Frelse og til Borttagelse af Dødens Bitterhed, at den Uskyldige skulde lide for de Skyldige, den Retfærdige for de Uretfærdige, og Livets Fyrste lide Døden, ja, Døden paa Korset, see, var dette Summen af Apostlernes Prædiken over Lidelsens Historie, selv da den var ny, saa maa det meget mere være Summen af vor Prædiken, nu, da Historien er gammel, men Frugten, den salige Frugt af Frelserens Lidelse, Død og Opstandelse dog, Gud være lovet! er bestandig ny for alle dem, som troe paa Ham, holde fast ved hans Ord og har Sind til at træde i hans Fodspor, Lyst til at leve hans Liv og dele hans Herlighed.

Derfor ogsaa idag, naar vi i Aanden gaae ind i Urtegaarden, hvor Herrens Sved var som Blodsdraaber, der faldt paa Jorden, hvor hans Sjæl var dødelig bedrøvet, hvor hans bedste Venner sov, mens han var omspændt af Angest, og hvor de alle forlod ham, da han blev grebet og bundet, naar alt Dette staaer levende for os, da lad os bevare Roligheden ved at mindes det er forbi og skeer ei evindeligt mere, og lad os samle vore Tanker til den alvorlige men trøstelige Betragtning, *hvorfor* det skedte, hvilke Blomster der udsprang af den Jord, Hans blodige Sved og modige Taarer vædede, hvilke salige Frugter, hans Kors har baaret fra Slægt til Slægt, kan og skal, med Guds Hjelp, ogsaa bære for os og for vor Afkom ikke blot til Dagenes Ende, men i al Evigheds Evighed!

1ste Onsdag i Faste 1846

Ja m. V. dette er den ægte christelige, apostoliske Betragtning af Vorherres Jesu Christi Lidelse og Død, vist nok den sørgeligste Begivenhed under Solen, hvorfor Solen ei heller kunde blive ved at beskinne den til Enden, men sortnede i Mørkets Time ved Middagstid, men dog ogsaa den glædeligste Begivenhed i Tidens Løb, hvorfor Dage skal tale med Dage og Nætter forkynde hinanden Vidskab derom, saalænge Verden staaer, thi Sorgen varede kun en liden Stund, kun paa tredie Dag, men Glæden, som dermed kiøbdes, den varer evindelig, hvorfor ogsaa Herren selv ligner sin og sine Venners Bedrøvelse ved Barsel-Kvindens, naar hendes Time er kommet, fordi, naar Barnet er født, da glemmer hun brat Sorgen over den Glæde, at et Menneske er født til Verden.

Idet vi derfor træde ind i *Gethsemane*, som Dødens Skyggedal, hvor alle Jordens Blomster visne, hvor selv de Aarvaagreste betynges af Søvn, hvor Mørket er saa tykt, at selv Evighedens Lys fordunkles, synes brat udslukt, medens Angst og Gru er de eneste Vaagne og Døden den eneste Helt, naar vi træde herind for at finde *Jesus* og naar vi finde ham, hvor han drages med Døden, ikke som hist ved *Lazari* Grav, hvor han behersker den med et Ord, men hvor han selv gruer for den og beder: Fader! er det muligt, da gaae denne Kalk fra mig! see, m. V. da skal vi hverken

1ste Onsdag i Faste 1846

nedsænke Sjælen i mørke Grublerier over den Afgrund, hvoraf Døden opstiger, som Syndens Sold, ikke heller tabe os i ørkesløs Beklagelse af Alt, hvad den Uskyldige maatte lide for at gienløse vore Sjæle, som var tilfals for Sølv og Guld men maatte kiøbes med Guds Søns Blod, og endnu mindre maae vi ophøie os over de sovende Disipler, som om vi, i deres Sted, kunde bedre vaaget og bedet med Herren; nei, vi skal med Tro

og Taksigelse samle, hvad vi see i den store, alvorlige men trøstelige Tanke: see det Guds Lam, som bærer Verdens Synd! han tog vore Skrøbeligheder paa sig og bar vore Sygdomme, Straffen laae paa ham, for at vi skulde have Fred!

Ja m. V. det nytter ikke, om vi vilde skye Gethsemane og skjule det for os selv, enten at Døden er kommet i Verden, eller at den er Syndens Sold, thi om en liden Stund skal vi alle erfare det, lære at kiende, hvad det er at være alene, alene i Mørket, alene med Døden for Øie, afmægtige til Strid overvundne af Angest og Gru, som vi see Herren i Urtegaarden; men det nytter ikke blot nu, men i Dødens bittre Stund og i al Evighed at takke Herren og troe, at fordi han giennemgik denne Mørkets Time, derfor skal de, som følge ham aldrig vandre i Mørke, men selv naar Øiet brister, skal de see Evighedens Lys, fordi han stod ene, al sin Kraft berøvet, derfor skal vi ikke frygte naar vi skal vandre i Dødens Skyggedale, thi Herren er med os, hans Kiep og Stav skal styrke os, fordi hans Sjæl var dødelig bedrøvet, skal vor Sjæl være frimodig, vi skal oversee Døden med den Opstandnes seierrige Blik, som siger: Død, hvor er din Braad, Helvede, hvor er din Seier, fordi han tømde den bittre Kalk, skal vi i Dødens Stund see en anden Kalk i Faderens Haand, om hvilken vi ikke bede: lad den gaae fra os, men, o ræk mig den, at jeg ei skal tørste evindeligt, det er Salighedens Kalk, hvis Forsmag Herren alt her giver sine i Velsignelsens Kalk, som vi velsigne Amen!